

Pfv.IV.22.032/2012/4.szám

A Kúria a J & H Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr. Hartai Árpád ügyvéd) által képviselt felperesnek a dr. Laskovics Árpád főelőadó által képviselt Budapesti Rendőr-főkapitányság I. rendű és a dr. Tímár Anikó osztályvezető ügyész által képviselt Legfőbb Ügyészség II. rendű alperesek ellen közigazgatási jogkörben okozott kár megtérítése iránt a Baranya Megyei Bíróságon 11.P.20.172/2011. szám alatt megindított és a Pécsi Ítéltábla Pf.III.20.169/2012/5. számú jogerős ítéletével befejezett perében a felperes 26. sorszámú felülvizsgálati kérelme folytán - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

i t é l e t e t :

A Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartja.

A le nem rótt 143.700 (Egyszáznegyvenháromezer-hétszáz) forint felülvizsgálati eljárási illetéket a felperes köteles az államnak külön felhívásra megfizetni.

Ez ellen az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

I n d o k o l á s

A jogerős ítélet által megállapított tényállás szerint a felperessel szemben, feljelentése alapján indult nyomozás, sikkasztás alapos gyanúja miatt. A nyomozás során az I.r. alperes 2003. december 1-jén egyebek mellett lefoglalta a felperes tulajdonát képező .. forgalmi rendszámú .. típusú személygépkocsit. Az I.r. alperes 2004. március 11-én előterjesztést tett a Budapesti XIV. és XVI. Kerületi Ügyészség felé a felperes devizaszámlája, valamint a lefoglalt .. típusú személygépkocsija zár alá vételének indítványozására. Az indítvány alapján a Pesti Központi Kerületi Bíróság 2004. március 22-én kelt és jogerős 4.Bny.45.526/2044/2.

számú határozatával egyebek mellett a fenti gépjármű zár alá vételét is elrendelte. Az I.r. alperes 2004. március 19-én készített összefoglaló jelentést a nyomozás adatai alapján és az ügy iratait vádemelési javaslattal küldte meg a Budapesti XIV. és XVI. Kerületi Ügyészségre.

A felperes jogi képviselője útján 2004. március 23-án kérte az ügyészségnél a személygépkocsi lefoglalásának megszüntetését. Kérését azzal indokolta, hogy a gépkocsit nem tarthatja garázsban, a jármű az utcán áll, így ki van téve az időjárás viszontagságainak. Műszaki állapota a használhatatlanság miatt folyamatosan romlik.

A II.r. alperes alárendeltségére tartozó Budapesti XIV. és XVI. Kerületi Ügyészség 2004. április 28-án készítette el a felperes ügyében a vádiratot, amely két nappal később érkezett meg a PKKB-ra. A vádiratban az ügyészség indítványozta, hogy a bíróság a vádiratban felsorolt bizonyítási eszközök sorrendjében folytassa le a bizonyítási eljárást, bírálja el a sértett polgári jogi igényét, továbbá bírálja el a felperes jogi képviselőjének a lefoglalás megszüntetésére vonatkozó kérelmét is. Az ügyészség értesítette a felperes jogi képviselőjét arról, hogy a lefoglalás megszüntetése iránti kérelmet elbírálás végett a PKKB-hoz továbbította.

A Pesti Központi Kerületi Bíróság a büntetőügyben csak 2007. áprilisában tartott tárgyalást, majd 2008. március 18-án a 18.B.1706/2004/37. számú első fokú ítéletében a felperest az ellene sikkasztás miatt emelt vád alól felmentette. Az ítélet úgy rendelkezett, hogy az eljárás során zár alá vett, a vádlott tulajdonát képező .. forgalmi rendszámú személygépkocsi zár alá vételét feloldotta, a magánfél polgári jogi igényét egyéb törvényes útra utasította.

A kérdéses gépkocsi a lefoglalást, illetve a zár alá vételt követően folyamatosan a felperes .. utcai lakása előtt állt. Azt többször megrongálták, a lefoglalás miatt a forgalomból is kivonták, ezért azt ismét forgalomba kellett helyeztetni. Az állás ideje alatt több olyan műszaki probléma is felmerült a gépjárművel kapcsolatban, amely egy esetleges használat mellett nem következett volna be.

A felperes pontosított keresetében 1.437.000 forint kártérítés és kamatai egyetemleges megfizetésére kérte kötelezni az I.-II.r. alpereseket. A felperes előadta: a lefoglalás, illetve zár alá vétel ideje alatt a gépjármű forgalmi értéke 890.000 forinttal csökkent, helyreállítására és javítására pedig igazoltan 547.000 forintot költött. A felperes előadta azt is, hogy ez a kár az alperesek jogellenes magatartására vezethető vissza, azzal okozati összefüggésben keletkezett. Mindkét alperes kérte a kereset teljes

elutasítását, a jogalap hiányára való hivatkozással.

Az elsőfokú bíróság rész- és közbenső ítéletet hozott, amelyben a keresetet az I.r. alperes tekintetében elutasította, a II.r. alperes tekintetében pedig megállapította, hogy vele szemben a kereseti jogalapja fennáll a Ptk. 339. § és 349. §-a alapján. Az ügyészség felelősségének megállapítását az első fokú ítélet azzal indokolta, hogy a Budapesti XIV. és XVI. Kerületi Ügyészségnek a Be. 207. § (2) bekezdése értelmében a zár alá vétel megszüntetése iránti kérelmet joghatályosan a nyomozási bírónak kellett volna megküldenie, nem pedig a vádemelést követően a büntetőeljárást lefolytató bíróságnak. Az első fokú ítélet arra az álláspontra helyezkedett, hogy amennyiben a kérelem megküldése megfelelt volna a Be. szabályainak, a felperesnek esélye lett volna arra, hogy rá nézve kedvező határozat szülessen és ezáltal kárai nem, vagy nem olyan mértékben merültek volna fel, mint ahogy az ténylegesen megtörtént. Az elsőfokú bíróság megállapította: a II.r. alperes jogellenes magatartásával okozati összefüggésben keletkezett kára a felperesnek, mert gépjárművét nem használhatta, azt a háza előtt kellett tárolnia és ennek során az autó állaga sérelmet szenvedett. Az első fokú ítélet arra az álláspontra helyezkedett, hogy a II.r. alperes a felelősségét kimenteni nem tudta, mert nem tudta bizonyítani azt, hogy az ügyészség részéről úgy jártak volna el, ahogy az az adott helyzetben általában elvárható. Álláspontja szerint nem lehet szó a felróhatóság körén kívül eső téves jogalkalmazásról, mivel a Be. 207. § (2) bekezdése kogens szabályozást tartalmaz arról, hogy az iratokat az eljárás adott szakaszában mely szervnek kell megküldeni.

A II.r. alperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság a rész- és közbenső ítéletet fellebbezett részében megváltoztatta és a keresetet teljes egészében elutasította. A másodfokú bíróság a tényállást kiegészítette azzal, hogy a zár alá vétel indokolásában az szerepelt, hogy a felperes a meghallgatása során a bűncselekmény elkövetését elismerte és úgy nyilatkozott, hogy a feljelentő sértett pénzéből vásárolta meg a saját részére ezt a gépjárművet. A határozat indokolásában szerepelt az is, hogy a sértett tanúkénti meghallgatása során polgári jogi igényt terjesztett elő. A zár alá vétel indokolása tartalmazta, hogy a gyanúsított (felperes) cselekménye jelentős értékre elkövetett sikkasztás büntette megállapítására volt alkalmas és a sértett által érvényesített polgári jogi igény miatt alappal lehetett tartani attól, hogy annak kielégítését a gyanúsított (felperes) megghiúsítaná.

A jogerős ítélet csak annyiban osztotta az elsőfokú bíróság álláspontját, hogy a vádirat benyújtása előtt a lefoglalás megszüntetése - tartalmában a zár alá vétel feloldása - iránt előterjesztett kérelem elbírálása érdekében valóban a nyomozási bírónak kellett volna döntenie, így a megküldés vonatkozásában a

Budapesti XIV. és XVI. Kerületi Ügyészség eljárása valóban jogszabálysértő volt. A jogerős ítélet ugyanakkor kifejtette: tévedett az elsőfokú bíróság, amikor azt állapította meg, hogy az ügyészségnek ez a jogszabálysértő eljárása okozati összefüggésben áll a felperes által állított károsodással. Tévesnek minősítette az elsőfokú bíróság álláspontját ebben a tekintetben, hogy a bíróságnak ne lenne hatásköre megvizsgálni, hogy a nyomozási bíró a zár alá vétel feloldásáról miként dönthetett volna, ez a felperesre nézve kedvező lett volna-e, vagy sem. A jogerős ítélet kifejtette: a Be. 159. § (2) bekezdése rendelkezik arról, hogy milyen esetben lehetséges a terhelt egész vagyonának vagy vagyona meghatározott részének, illetve egyes vagyontárgyainak zár alá vétele. A bíróság egy nappal a felperesi kérelem előterjesztése előtt vizsgálta meg azt, hogy a zár alá vétel feltételei fennállnak-e vagy sem. Abban a kérdésben, hogy a zár alá vételt milyen esetekben kell megszüntetni, a Be. 159. § (4) bekezdése tartalmaz rendelkezéseket. Ennek ismertetését követően a jogerős ítélet kifejtette, hogy a zár alá vétel feloldásának törvényi előfeltételei a döntés meghozatalakor nem álltak fenn, a felperes a zár alá vétel elrendelését követő napon előterjesztett kérelmében maga sem hivatkozott arra, hogy a feloldás törvényi előfeltételei bekövetkeztek volna. Miután az ügyészség úgy ítélte meg, hogy a felperes elkövette a terhére rótt bűncselekményt, ezért vele szemben vádat emelt, így a kérelem előterjesztésének időpontjában a zár alá vétel feloldásának a feltételei a konkrét esetben nem álltak fenn. Ebből a jogerős ítélet arra a következtetésre jutott, hogy amennyiben a Budapesti XIV. és XVI. Kerületi Ügyészség a Be. rendelkezéseinek megfelelően a zár alá vétel feloldása iránti kérelmet a nyomozási bírónak küldte volna meg, a zár alá vétel feloldására a kérelem előterjesztésének idején akkor sem kerülhetett volna sor, mert a feloldás feltételei nem álltak fenn. Mindezek alapján a jogerős ítélet megállapította: az a tény, hogy a büntetőeljárás elhúzódása a büntetőeljárás során zár alá vett, a felperes tulajdonát képező gépjármű értékcsökkenését eredményezte és ebből eredően a felperest kár érte, nem áll okozati összefüggésben a Budapesti XIV. és XVI. Kerületi Ügyészség jogszabálysértő eljárásával, ezért a II.r. alperes kártérítési felelőssége az okozati összefüggés hiányára tekintettel nem áll fenn.

A jogerős ítélettel szemben a felperes terjesztett előfelülvizsgálati kérelmet, amelyben kérte a jogerős ítélet megváltoztatását és az elsőfokú rész- és közbenső ítélet helybenhagyását. A felperes a kérelmében előadta: a jogerős ítélet nem megfelelő mérlegelés eredményeként született. A felperes előadta azt is: nem kapott megfelelő tájékoztatást arra nézve, hogy a zár alá vett gépkocsi állagát milyen módon óvhatta volna meg, illetve a hatályos jogszabályok értelmében a használatot engedélyezni kell, ha az a bűnjel fennmaradása érdekében szükséges.

A felperes szerint meg kellett volna adni a lehetőséget számára ahhoz, hogy a zár alá vett gépkocsit a károsodástól megóvjá. Ilyen indítványt a II.r. alperes azonban nem tett és erről külön határozatot sem hozott.

A II.r. alperes felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályában való fenntartását kérte. Jelezte: a lefoglalás megszüntetésének elmulasztása, mint felróható magatartás korábban egyáltalán nem került tárgyalásra. Megjegyezte továbbá, hogy a felülvizsgálati kérelemben felhívott jogszabály a bűnjelek kezelésére vonatkozik, itt pedig tartalmában bűnügyi zárlatról volt szó.

A felülvizsgálati kérelem az alábbiak szerint alaptalan.

Helytállóan állapították meg az eljáró bíróságok, hogy a felperes keresetét a Ptk. 339. és 349. §-ai alapján kell elbírálni. Ez azt jelenti, hogy a közigazgatási (ügyészségi) jogkörben okozott kár megtérítése akkor merülhet fel, ha egyaránt megvalósulnak a szerződésen kívüli károkozás általános és különös feltételei. A Ptk. 349. § (1) bekezdése értelmében államigazgatási jogkörben okozott kárért a felelősséget csak akkor lehet megállapítani, ha a kár rendes jogorvoslattal nem volt elvárható, illetőleg a károsult a kár elhárítására alkalmas rendes jogorvoslati lehetőségeket igénybe vette. A (3) bekezdés szerint ezeket a szabályokat kell alkalmazni a bírósági és ügyészségi jogkörben okozott kárért való felelősségre is, ha jogszabály másként nem rendelkezik. A Pp.275. § (2) bekezdése értelmében a Kúria a jogerős határozatot csak a felülvizsgálati kérelem és a csatlakozó felülvizsgálati kérelem keretei között vizsgálhatja felül. Az elsőfokú bíróságnak az I.r. alperessel szemben a keresetet elutasító részítélete fellebbezés hiányában jogerőre emelkedett. Ebből következően a felülvizsgálati eljárás során csak az volt vizsgálható, hogy az ügyészségi szervek részéről történt-e kártérítésre alapot adó felróható magatartás.

A rendelkezésre álló adatok alapján az volt megállapítható, hogy a Budapesti XIV. és XVI. Kerületi Ügyészség a vádemelést megelőző időpontban a zár alá vétel feloldása iránti kérelmet nem a nyomozási bírónak küldte meg.

Ettől függetlenül vizsgálni kell azt a kérdést, hogy a zár alá vétel elrendelésekor, annak törvényi előfeltételei mennyiben álltak fenn, illetve a büntetőeljárás törvényben meghatározott feltételek a zár alá vétel alóli feloldás tekintetében a felperesi kérelem előterjesztésekor ténylegesen fennálltak-e vagy sem. A büntetőeljárásról szóló törvény (Be.) 159. § (2) bekezdése értelmében, ha az eljárás olyan bűncselekmény miatt folyik, amellyel kapcsolatban vagyonekbobzásnak van helye, illetőleg, ha polgári jogi igényt érvényesítenek és alaposan lehet tartani attól,

hogy a kielégítést megghiúsítják, ezek biztosítására a terhelt egész vagyonának, vagyona meghatározott részének vagy egyes vagyontárgyainak zár alá vétele rendelhető el. A jelen esetben a zár alá vételt elrendelő végzés azt tartalmazta: a gyanúsított cselekménye a Btk. 317. § (1) bekezdésébe ütköző és az (5) bekezdés a) pontja alapján minősülő, jelentős értékre elkövetett sikkasztás büntette megállapítására alkalmas, a sértett polgári jogi igényt terjesztett elő és alaposan lehet tartani attól, hogy a kielégítést a gyanúsított (felperes) megghiúsítaná. A Be. 159. § (4) bekezdése tételesen felsorolja azokat az indokokat, amely alapján a zár alá vételt meg kell szüntetni. Az itt megjelölt indokok a felperesi kérelem előterjesztésekor egyáltalán nem álltak fenn. A jogszabályban felsorolt indokokra a bírósági döntést egy nappal követő kérelemben a felperes nem hivatkozott. Az ügyészség úgy ítélte meg, hogy a felperes elkövette a terhére rótt bűncselekményt a kérdéses kérelem előterjesztése utáni időpontban, ezért vádat emelt, így egyértelműen megállapítható, hogy a zár alá vétel feloldásának feltételei a kérelem előterjesztésének időpontjában nem álltak fenn.

Mindezekre figyelemmel a jogerős ítélet helytállóan, jogszabálysértés nélkül állapította meg azt, hogy amennyiben a Budapesti XIV. és XVI. Kerületi Ügyészség a zár alá vétel feloldása iránti kérelmet a Be. rendelkezéseinek megfelelően a nyomozási bírónak küldi meg a kérelem előterjesztésének idején, akkor sem kerülhetett volna sor a zár alá vétel feloldására, mert annak törvényi előfeltételei hiányoztak. Mindezek alapján azt is jogszabálysértés nélkül állapította meg a másodfokú bíróság, hogy a zár alá vétel ideje alatt keletkezett értékcsökkenés, mint kár és az ügyészség felróható magatartása között az okozati összefüggés teljességgel hiányzik. Ezért a jogerős ítélet jogszabálysértés nélkül utasította el a felperes II.r. alperessel szemben előterjesztett kártérítési igényét.

A felperes ezen túlmenően azt sem igazolta, hogy a zár alá vételt elrendelő bírósági döntést megfellebbezte volna, hiszen az első fokon jogerőre emelkedett. Nem bír jelentőséggel a felperes azon előadása sem, hogy a nyomozó hatóság részéről nem kapott tájékoztatást arról, hogy a zár alá vett dolog állagának megőrzése érdekében milyen tevékenység elvégzésére jogosult, tekintettel arra, hogy az I.r. alperessel szemben a kereseti kérelmet elutasító rendelkezés első fokon jogerőre emelkedett.

Mindezek alapján a Kúria a jogerős ítéletet a Pp. 275. § (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta. A pervesztes felperes a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján köteles a perköltséget megfizetni. A felülvizsgálati eljárási illeték nagysága az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény 50. § (1) bekezdése alapján került megállapításra. A le nem rótt illetéket a pervesztes felperes

*viseli a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdése alapján.
A felülvizsgálati eljárásban a II.r. alperes oldalán perköltség nem
merült fel, ezért erről rendelkezni nem kellett.*

Budapest, 2013. április 10.

*Dr. Baka András sk. a tanács elnöke, Dr. Pataki Árpád sk. előadó
bíró, Böszörményiné dr. Kovács Katalin sk. bírónő*

A kiadmány hiteléül:

Vné

tisztviselő